

"ישיבישע בלאט"

"לאמדעט" ב"דף היומ" בשו"ת ומ"מ

דף פ.

1. במחלוקת ר"א ור"י וסברת ר"י שיתן אחת שלא יעבור על בל תוסיף בידיים, וקשה שלא יתן כלום ואז גם על בל תגרע לא יעבור?
 2. מי יימר דמלא ליה שיעורא, וקשה הא כיון שיש בילה הכל מתערב יפה וכמבואר בר"ה יג: דלמ"ד יש בילה יכול לערב מתבואת שתי שנים שנתערבו ואינו חושש?
- ע"ב
1. הכא נמי שנתערבו ארבע בארבע, וצ"ע הרי יתכן שנתן שתיים מזה על אותו קרן ושתיים מזה על אותו קרן?

התשובות

1. כן הקשו הטורי אבן בר"ה כח: והשפת אמת בסוגיין, ותירץ באור שמח פסוהמ"ק ב' יא', דכאן את המתנה הראשונה חייב לתת, ומה שאינו ממשיך לתת בגלל החשש בל תוסיף לא נחשב שעובר על בל תגרע בידיים.
 2. בבאר יצחק או"ח יב' כתב דמי חטאת הם עבים יותר משאר מים ולכן יש לחוש שלא נתערבו בשווה, ובעולת שלמה כתב דבר"ה איירי במעשר דרבנן, אבל לגבי דאורייתא עדיין יש לחוש, ובחזו"א שביעית ז' לא תי' דהכא שאסור לערב אינו מערבן יפה יפה.
- ע"ב
1. כן הקשו רעק"א והפנים מאירות, ותי' דכיון שבדיעבד אי נתנן במתנה אחת כיפר סגי בזה.

הערות, הארות, ומראי מקומות

הניתנין במתנה אחת, רש"י כאן פירש דאיירי ב-ב' מינים, ועי' רש"י עירובין ק. שפירש במין אחד, עיי"ש תורא"ש וצאן קדשים כאן, ועי' שפת אמת.

מתן ארבע במתן ארבע, עי' רש"י כאן שהכוונה לשתיים שהם ארבע, ובעירובין שם פירש שהכוונה לדם חטאת שהיא ארבע ממש, וז"כ הרמב"ם פסוהמ"ק ב' יא, עיי"ש לחם משנה מה החידוש בזה.

מתן ארבע במתנה אחת, עי' רש"י במה איירי, ועי' תוס' ע"ב ד"ה מתן למה אין שייך לפרש בחטאת עם בכור, ע"ע רש"י ותוס' עירובין ק. ובערול"נ ר"ה כח:.

בסברת ר"א שנותן ארבע, מצינו כמה פירושים, לרש"י כאן ותוס' עט: עיקר טעמו כיון שאני רואה את המתנות היתירות כאילו הם מים, לרש"י בעירובין ק.

טעמו של ר"א משום שהעשה של מתן ארבע דוחה את הל"ת של בל תוסיף, ועיי"ש תוס' וראשונים בסברת ר"י שאינו דוחה ע"ע בשפ"א כאן, והרמב"ן במלחמות ר"ה כח: כתב שלר"א אינו עובר על בל תוסיף רק כשמכוון למצוה ולא כשרק בא לצאת ידי הספק, ובזה נחלק ר"י שס"ל שבל תוסיף עובר גם בלי מתכוון, וכל שיטה מבארת את דברי ר"א "לא נאמר בל תוסיף אלא כשהוא בעצמו" לפי דבריה, וע"ע ירושלמי פסחים ג' ג'.

וחכמים פוסלין, אי זהו מה"ת או דרבנן, עי' תוס' עט: ד"ה תנן, ועיי"ש שיטמ"ק בשם הריב"א, ודבריו אלו הם היסוד הידוע בשם העניו"ט או"א ד' דאין המיעוט יכול לקבל את מעלת הרוב, ע"ע קרן אורה ועולת שלמה, ובטעם התוס' עי' שערי יושר ג' יח' דמי חטאת הוא כמקווה שדינו שיכול לצרף מים פסולים להכשר ע"י ביטול עיי"ש.

בשלמא רבנן סברי וכו', עי' שפת אמת מה ההכרח לומר כן בדברי חכמים, ע"ע קרן אורה.

רב אשי אמר וכו', עי' רש"י ותוד"ה ר"א, ע"ע פנים מאירות, חק נתן, וטהרת הקודש.

יזה שתי הזאות, עי' פיה"מ לרמב"ם פרה ט' א' שפירש שיכול להשליכם לחוץ, וא"צ להזותם על האדם, עי' ברע"ב, ובתיו"ט פי' דס"ל כרב אשי ע"ע תוס' חדשים, ופנים מאירות כאן.

ע"ב

תוד"ה הכא, ועוד י"ל וכו', בבאור דבריהם עי' צאן קדשים, פנים מאירות, חק נתן, ועולת שלמה.

נותנם לשם שיריים, עי' טהרת הקודש שהקשה א"כ מה החידוש בזה, עי' תי' ועי' חזו"א יח' ה'.

כגון שנתערבו אחת באחת, ולרש"י נותן ב' מתנות, ועי' שיטמ"ק בשם רבו דנותן מתנה אחת כשיעור שתי מתנות, וע"ע קרן אורה בתוד"ה כגון.

לע"נ הג"ר חיים בן-ציון בה"ג רבי משה זצ"ל נלב"ע טו' כסלו תשעח' להנצחות והארות 0527652935, או 7652935@gmail.com לקבלת הדף במייל שלח בקשה לכתובת זו, והדף יישלח אליך בל"ג מידי יום.

קו "ישיבישע בלאט" לשמיעת השאלות והתשובות מידי יום - 0795255901